

UUDET YHDISTELMÄTUTKIMUKSET KELIAKIAN DIAGNOSTIIKKAAN

IgA-luokan transglutaminaasivasta-ainetutkimus on osoittautunut herkäksi ja spesifiseksi tutkimukseksi hoitamattoman keliakian diagnostiikassa. Varsinkin aikuisilla se on hyvä seulontatesti, kun seerumin IgA-puutos suljetaan pois. Tämän vuoksi otamme käyttöön:

S –KeliSeu, Keliakiaseulonta -tutkimuksen (liite 1)

IgA-luokan endomysiumvasta-ainetutkimus on toinen herkkä ja spesifinen tutkimus keliakian diagnostiikkaan. Endomysium- ja transglutaminaasivasta-ainetutkimusten käyttö yhdessä parantaa seulonnan herkkyyttä ja spesifisyyttä. Kun seerumin IgA-puutos suljetaan pois, nämä kaksi tutkimusta ovat aikuisten keliakiaseulonnassa yleensä riittävät. Tutkimukset sisältyvät uuteen:

S –KeliSu, Keliakiatutkimus, suppea -yhdistelmätutkimukseen (liite 2)

Varsinkin pienillä lapsilla gliadiinivasta-aineet voivat olla ensimmäinen kehittyvän keliakian oire. Tämän vuoksi säilytämme Keliakian immunologiset tutkimukset -yhdistelmätutkimuksen, mutta sen nimi vaihtuu. Uusi nimi on:

S –KeliLa, Keliakiatutkimus, laaja (liite 3)

Tutkimus	20148	S –KeliSeu	Keliakiaseulonta												
	Sisältää osatutkimukset: - Kudostransglutaminaasi, IgA-vasta-aineet (KL 1855) - Seerumin semikvantitatiivinen IgA-määritys, S –IgAKeli (no 8146)														
Asia	Keliakiaseulonta-tutkimus otetaan käyttöön 15.6.2005.														
Asiantuntijat	Osastonylilääkäri Aaro Miettinen, sähköposti aaro.miettinen@hus.fi, puh. 050 4272035 tai (09) 191 26371, erik.lääkäri Timo Walle, sähköposti timo.walle@hus.fi, puh. 050 4272460														
Lähet	Immunologiset tutkimukset														
Indikaatiot	Keliakian ja dermatitis herpetiformikseen (ihokeliakia) liittyvän enteropatian diagnostiikka ja hoidon seuranta. Raudanpuutosanemian ja imeytymishäiriöiden erotusdiagnoosi.														
Näyte	1,0 ml seerumia														
Menetelmä	- EIA-menetelmä: Kudostransglutaminaasi, vasta-aineet (S -tTGAbA ja S -tTGAbG) - Aikaerotteinen fluoroimmunomenetelmä: Semikvantitatiivinen seerumin IgA määritys (S –IgAKeli)														
Tulokset valmiina	3-5 työpäivän aikana														
Huomautukset	Jos näytteen IgA – taso on <0.1 g/l tutkimme Kudostransglutaminaasi, IgG – vasta-aineet (KL 1886). Transglutaminaasivasta-ainepositiivista näytettä säilytetään 2 kk, jona aikana siitä voidaan pyytää lisätutkimuksia, esim. Endomysiumvasta-aineet, Gliadiinivasta-aineet tai Retikuliinivasta-aineet.														
Tulkinta	Viitearvot: S –IgAKeli: <6 kk: ≥ 0.1 g/l normaali 6 kk-3 v: ≥ 0.2 g/l normaali Aikuiset: ≥ 0.5 g/l normaali														
	Kudostransglutaminaasivasta-aineet: <table border="0" style="margin-left: 40px;"> <thead> <tr> <th></th> <th><u>S -tTGAbA</u></th> <th><u>S -tTGAbG</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>normaali</td> <td>< 5 U/ml</td> <td>< 7 U/ml</td> </tr> <tr> <td>lievästi koholla</td> <td>5 - 8 U/ml</td> <td>7 – 10 U/ml</td> </tr> <tr> <td>koholla</td> <td>> 8 U/ml</td> <td>> 10 U/ml</td> </tr> </tbody> </table>				<u>S -tTGAbA</u>	<u>S -tTGAbG</u>	normaali	< 5 U/ml	< 7 U/ml	lievästi koholla	5 - 8 U/ml	7 – 10 U/ml	koholla	> 8 U/ml	> 10 U/ml
	<u>S -tTGAbA</u>	<u>S -tTGAbG</u>													
normaali	< 5 U/ml	< 7 U/ml													
lievästi koholla	5 - 8 U/ml	7 – 10 U/ml													
koholla	> 8 U/ml	> 10 U/ml													
	Hoitamattomassa keliakiassa ja dermatitis herpetiformiksessa on valtaosalla potilaista IgA-luokan transglutaminaasivasta-aineita. Näiden IgA-vasta-aineiden avulla voidaan osoittaa noin 95% hoitamattomista keliakiatapauksista. Koska seerumin IgA-puutos on keliakiapotilailla huomattavasti normaaliväestöä yleisempi, tutkimukseen sisältyy myös seerumin IgA-tason määritys. IgA-puutteisilta tutkimme lisäksi IgG-luokan transglutaminaasivasta-aineet.														
Tiedustelut	Immunologian osasto puh. (09) 191 26291														

Tutkimus	20149	S –KeliSu	Keliakiatutkimus, suppea												
	Sisältää osatutkimukset: - Kudostransglutaminaasi, IgA-vasta-aineet (S –tTGAbA, KL 1855) - Endomysium, IgA-vasta-aineet (S –EMAbA, KL 4390) - Seerumin semikvantitatiivinen IgA-määritys (S –IgAKeli, no 8146)														
Asia	Uusi suppea yhdistelmä tutkimus keliakian diagnostiikkaan otetaan käyttöön 15.6.2005.														
Asiantuntijat	Osastonylilääkäri Aaro Miettinen, sähköposti: aaro.miettinen@hus.fi, puh. 050 4272035 tai (09) 191 26371, erik.lääkäri Timo Walle, sähköposti: timo.walle@hus.fi, puh. 050 4272460														
Lähetä	Immunologiset tutkimukset														
Indikaatiot	Keliakian ja dermatitis herpetiformikseen (ihokeliakia) liittyvän enteropatian diagnostiikka ja hoidon seuranta. Raudanpuutosanemian ja imeytymishäiriöiden erotusdiagnoosi.														
Näyte	1 ml seerumia														
Menetelmä	- EIA-menetelmä: Kudostransglutaminaasi, vasta-aineet (S –tTGAbA ja S –tTGAbG) - Epäsuora immunofluoresenssi-menetelmä: Endomysium, vasta-aineet (S –EMAbA, S –EMAbG) - Aikaeroitteinen fluoroimmunomenetelmä: Semikvantitatiivinen seerumin IgA määritys (S –IgAKeli)														
Tulokset valmiina	5-7 työpäivän aikana														
Huomautukset	Jos näytteen IgA-taso on <0.1 g/l, tutkimme Kudostransglutaminaasi, IgG-vasta-aineet (S –tTGAbG, KL 1886) ja Endomysium, IgG-vasta-aineet (S –EMAbG, KL 4391)														
Tulkinta	Viitearvot: S –IgAKeli: <6 kk: ≥ 0.1 g/l normaali 6 kk-3 v: ≥ 0.2 g/l normaali Aikuiset: ≥ 0.5 g/l normaali Kudostransglutaminaasivasta-aineet: <table border="0" style="margin-left: 40px;"> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;"><u>S –tTGAbA</u></td> <td style="text-align: center;"><u>S –tTGAbG</u></td> </tr> <tr> <td>normaali</td> <td style="text-align: center;">< 5 U/ml</td> <td style="text-align: center;">< 7 U/ml</td> </tr> <tr> <td>lievästi koholla</td> <td style="text-align: center;">5 - 8 U/ml</td> <td style="text-align: center;">7 – 10 U/ml</td> </tr> <tr> <td>koholla</td> <td style="text-align: center;">> 8 U/ml</td> <td style="text-align: center;">> 10 U/ml</td> </tr> </table> Endomysiumvasta-aineet: (S –EMAbA ja S –EMAbG) normaali < 5 titteri				<u>S –tTGAbA</u>	<u>S –tTGAbG</u>	normaali	< 5 U/ml	< 7 U/ml	lievästi koholla	5 - 8 U/ml	7 – 10 U/ml	koholla	> 8 U/ml	> 10 U/ml
	<u>S –tTGAbA</u>	<u>S –tTGAbG</u>													
normaali	< 5 U/ml	< 7 U/ml													
lievästi koholla	5 - 8 U/ml	7 – 10 U/ml													
koholla	> 8 U/ml	> 10 U/ml													
Tiedustelut	Immunologian osasto puh. (09) 191 26291														

Hoitamattomassa keliakiassa ja dermatitis herpetiformiksessa on valtaosalla potilaista IgA-luokan endomysium- ja kudostransglutaminaasivasta-aineita. Näiden IgA-vasta-aineiden avulla voidaan osoittaa yli 95% aktiiveista keliakiatapauksista. Molempien vasta-aineiden tutkiminen yhdessä parantaa tutkimusten herkkyyttä ja spesifisyyttä. IgA-puutteisten potilaiden toteamiseksi tutkimukseen sisältyy semikvantitatiivinen seerumin IgA-määritys. IgA-puutoksen yhteydessä IgG-luokan transglutaminaasi- ja endomysiumvasta-aineet ovat keliakiapotilaalla lisääntyneet.

Tutkimus 8502 S –KeliLa Keliakiatutkimus, laaja

Sisältää osatutkimukset:

- Kudostransglutaminaasi, IgA-vasta-aineet (S –tTGAbA, KL 1855)
- Endomysium, IgA-vasta-aineet (S –EMAbA, KL 4390)
- Gliadiini, IgA- ja IgG-vasta-aineet (S –AGAAbA, KL 3399 ja S –AGAAbG, KL 3400)
- Seerumin semikvantitatiivinen IgA-määritys (S –IgAKeli, no 8146)

Asia Nimen ja lyhenteen muutos

Uusien suppeampien yhdistelmätutkimusten käyttöönoton vuoksi muutamme entisen keliakian diagnostiikkaan tarkoitetun yhdistelmätutkimuksen nimeä (vanha nimi: Keliakian immunologiset tutkimukset) ja tutkimuslyhennettä (vanha lyhenne: S –AITKeli).

Allekirjoitukset

Aaro Miettinen
osastonylilääkäri
Immunologian osasto
Kliinisen mikrobiologian vastuualue
puh. 050 4270735

Martti Vaara
vastuualuejohtaja

Kliinisen mikrobiologian vastuualue
puh. (09) 471 75822

Jakelu

Laboratoriojakelu
HUS-piirin sairaaloiden laboratoriot
Hgin terveysasemien ylilääkärit
HUSLABin Intranet –sivut
HUSLABin Internet –sivut
Ulkopuoliset asiakkaat